

Gustaf Tenggren, *Valborgsmässoafton*, 1916.

GUSTAF TENGGREN - FOLKSAGOR & DISNEY

22 februari - 31 maj 2020

Det är troligt att du redan sett ett flertal av Gustaf Tenggrens (1896-1970) illustrationer. Men lika troligt är det att du inte känt till det. I utställningen får du följa Tenggren genom hans karriär från driven tonåring i Göteborg, via framgångarna i New York till tiden som Art Director hos Walt Disney. Förmågan att kombinera den nordiska och tyska mörka och ödesmättade sagotraditionen med Disneys charmiga karaktärer var något Tenggren i hög grad bemästrade.

Gustaf Tenggren växte upp i västsvenska Magra, bland sex syskon. Redan från tidig ålder fanns viljan och drivet att bli konstnär. När han var 13 år blev han antagen till konstskola i Göteborg. Tack vare ett stipendium hade familjen råd att avvara sonens inkomster från arbetet i en litografiverkstad där han

arbetat sedan han var 11 år. 1914 får Tenggren ytterligare ett stipendium och börjar vid Valands Målarskola. Hans lärare i måleri underströk vikten av att eleverna skaffade sig färdigheter de kan försörja sig på, och fokus bland flera av eleverna blev tidningsteckning, illustration eller reklam. Nu fick Tenggren sina första uppdrag: han målade kulisser på Stora Teatern i Göteborg, illustrerade böcker och tidningar.

Från 1917 illustrerar Tenggren Bland Tomtar och Troll. Hans känsla för det stämningsfulla, de trolska miljöerna med mossbeklädda stenar, ledde till att han anlätades som illustratör för 10 årgångar – fler än John Bauer. Efter uppdrag från ett danskt förlag som bl.a. mynnade i 32 färgillustrationer för Bröderna Grimms sagor blev Tenggren en erfaren illustratör och siktet ställdes mot väst.

Sommaren 1920 emigrerade han med sin fru Anna till USA, där två av hans systrar redan bosatt sig. Efter 12 dagars resa med Atlantångaren Hellig Olav ankom de till New York. Efter att ha visat upp sina arbetsprover får han direkt teckningsjobb på en stor tidning. I den farten fortsätter det; affischer till teatrar, reklambilder för varuhus och tidningar. Sex månader senare hade han etablerat sig och under 1920-talet var Tenggren en av de mest välrenommerade och högst betalda illustratörerna i New York. Bland inkomsterna kunde han även räkna beställningar av porträtt av medlemmar i New Yorks societets- och kändiskretsar.

1936 söker Walt Disney Studios talanger till arbetet med filmatiseringen av Bröderna Grimms Snövit och de sju dvärgarna. Man eftersökte personer som kunde levandegöra figurerna och skapa en stämning som skulle beröra publiken. Walt Disney hade rest runt i Europa och köpt med sig över 300 bilderböcker med illustrationer. Tenggren erbjuds en anställning som art director. Som efterföljare till Bauer skulle han kunna tillföra den europeiska konsttraditionen som Disney eftersökte. Tenggrens illustrationer kom att utgöra det visuella marknadsföringsmaterialet för filmen Snövit och de sju dvärgarna och affischen till filmen är en av filmhistoriens mest kända. Fram till 1939 medverkade han vid ett flertal av Disneys viktigaste filmer, bland annat Pinocchio, Bambi, Dumbo och Fantasia. Under arbetet med Bambi reste Tenggren till Oregon och ställde sitt staffli mitt i skogen omgiven av sequoiaträd, allt för att fånga de vilda skogsinteriörerna som utgör scenen i filmen. Pinocchios motivvärld med sina sydtyska tyrolermiljöer, står Tenggren själv bakom och den trolska och i många fall lite kusliga tonen i filmerna har han i stor del bidragit till.

De följande drygt 20 åren arbetade han mycket med barnboksillustration, bland annat med Little Golden Books. The Poky Little Puppy av Gustaf Tenggren låg år 2000 på första plats över USA:s genom tiderna mest publicerade bilderbok

för barn.

Sina sista år spenderade Tenggren med dåvarande frun Mollie på ön Southport Island. Måleriet fick en mörkare air och hans sista publicerade böcker, t.ex. *The Knights around the Round Table* har en mer expressionistisk och rå ton. Gustaf Tenggren avled i Maine 1970 i sviterna av lungcancer. Mollie testamenterade hans efterlämnade konst till University of Minnesota i Minneapolis. Gustaf Tenggren var vid sin död nästan bortglömd i hemlandet trots att många av de böcker han illustrerade gavs ut i Sverige.

I utställningen visas ett hundratal verk av Tenggren; illustrationer, skisser, oljemålningar och böcker skapade under ett spann på 60 år. Under utställningsperioden kommer vi även att visa filmen *Pinocchio*, en av de Disneyfilmer med tydligast Tenggrenskt manér.

Utställningen är ett samarbete med Lars Emanuelsson, curator och Tenggrenexpert.